

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

Metodologie de organizare workshop-uri naționale „Universitățile din România în 2035: opțiuni pentru evaluarea și finanțarea cercetării”

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

Proiect cofinanțat de Uniunea Europeană prin
Programul Educație și Ocupare

Metodologie

de organizare workshop-uri naționale

„Universitățile din România în 2035: opțiuni pentru evaluarea și finanțarea cercetării”

Autori:

Ioana Spanache

Mihaela Iorgulescu Aioanei

Ioana Trif

Unitatea Executivă pentru
Finanțarea Învățământului Superior,
a Cercetării, Dezvoltării și Inovării

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

**Cofinanțat de
Uniunea Europeană**

**Proiect cofinanțat de Uniunea Europeană prin
Programul Educație și Ocupare**

Proiect: „România la orizont 2030: Creșterea relevanței internaționale prin internaționalizarea învățământului superior”, cod SMIS 319112, finanțat prin Programul Educație și Ocupare (PEO) 2021-2027

Activitatea 4. Adaptarea mecanismelor de finanțarea de la nivel internațional “performance based research funding” și elaborarea unui cadru de monitorizare și evaluare pentru sprijinirea dezvoltării continue a instituțiilor de învățământ superior pe model internațional, în vederea creșterii calității, eficienței și relevanței acestora, subactivitatea A4.1.

UEFISCDI

Unitatea Executivă pentru
Finanțarea Învățământului Superior,
a Cercetării, Dezvoltării și Inovării

**România
la orizont
2030**

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

CUPRINS

1. Introducere și context	5
1.1. Contextul inițiativei – cadrul programatic (Proiect UEFISCDI / MEC, Programul Educație și Ocupare)	5
1.2. Scopul seriei de workshop-uri.....	5
1.3. Legătura cu activitățile anterioare (studiu bune practici internaționale, conferința noiembrie 2025)	6
2. Obiective	7
2.1. Obiectiv general	7
2.2. Obiective specifice pe sesiuni / etape de lucru.....	7
3. Fundamente metodologice	7
3.1. Abordarea participativă (model SCOPE) și orientată spre viitor (metodologie foresight)	8
3.2. Modul de lucru.....	8
3.3. Surse de fundamentare.....	9
4. Designul seriei de workshop-uri.....	9
4.1. Structura generală a seriei (număr de evenimente, locații, calendar).....	10
4.2. Participanți și criterii de selecție / reprezentativitate	10
4.3. Principii de facilitare.....	11
5. Arhitectura unui workshop	11
5.1. Etapa 1 – Construirea înțelegerii comune a situației actuale	11
5.2. Etapa 2 – Identificarea factorilor schimbării	12
5.3. Etapa 3 – Scenariul inerțial 2035.....	12
5.4. Etapa 4 – Aspirații și direcții de transformare	13
5.5. Etapa 5 – Obiective ale unui sistem de evaluare și finanțare.....	14
5.6. Etapa 6 – Design modular și arhitectură de sistem.....	15
6. Metode și instrumente de lucru.....	16
6.1. Lucrul în grupuri (mese de lucru).....	16
6.2. Materiale structurate de lucru (fișe, scenarii, grile comparative).....	17
6.3. Instrumentul Mentimeter – utilitate și etape în care este aplicat	18
6.4. Alte metode utilizate: validare input, votul prin puncte și dezbateri în plen.....	18
7. Roluri și responsabilități	19
7.1. Echipa de organizare	19
7.2. Facilitatori.....	19
7.3. Universități gazdă	19
7.4. Participanți – așteptări și angajamente.....	19

8. Procesul de colectare și valorificare a rezultatelor	19
8.1. Modalități de captare a rezultatelor în cadrul workshop-urilor.....	20
8.2. Sinteza evidențelor colectate și a constatărilor validate și formularea concluziilor	20
8.3. Livrabile finale (rapoarte, propuneri de mecanism PBRF)	20
8.4. Diseminare și consultare mai largă	20
9. Considerații etice și de confidențialitate.....	21
9.1. Consimțământul participanților	21
9.2. Utilizarea datelor și anonimizare (dacă e cazul).....	21
Anexe.....	22
Anexa 1 – Agenda standard a unui workshop.....	22
Anexa 2 – Fișe / materiale de lucru.....	25
Anexa 3 – Glosar de termeni (relevanți în contextul celor 5 workshop-uri naționale).....	26

1. Introducere și context

1.1. Contextul inițiativei – cadrul programatic (Proiect UEFISCDI / MEC, Programul Educație și Ocupare)

Prezenta metodologie este elaborată în cadrul proiectului „România la Orizont 2030: Creșterea relevanței internaționale prin internaționalizarea învățământului superior”, implementat de UEFISCDI în parteneriat cu Ministerul Educației și Cercetării, cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Educație și Ocupare (PEO). Proiectul se desfășoară pe o perioadă de 36 de luni, în intervalul iunie 2024 – mai 2027.

Seria de workshop-uri naționale se înscrie în cadrul **Activității 4.1 - Adaptarea mecanismelor de finanțare de la nivel internațional (PBRF) pentru sprijinirea dezvoltării continue a instituțiilor de învățământ superior pe model internațional, a proceselor acestora de cercetare, predare și învățare, în vederea creșterii calității, eficienței și relevanței acestora.**

Prezentul document reprezintă **Rezultatul 4.1.4** al proiectului - O metodologie de organizare workshop-uri naționale Recunoașterea și recompensarea cercetării în universități (model SCOPE), dedicată întregului grup țintă.

Procesele de cercetare fac parte integrantă din funcționarea unei instituții de învățământ superior, iar modul în care acestea se desfășoară, rezultatele obținute și calitatea lor au implicații directe inclusiv asupra proceselor de predare și învățare. Un sistem performant de cercetare la nivelul instituțiilor de învățământ superior, cu rezultate excelente recunoscute la nivel internațional, are potențialul de a dezvolta capacitatea de accesare a finanțărilor competitive în domeniul CDI și de a crește calitatea, eficiența și relevanța sistemului de învățământ superior din România în ansamblu.

1.2. Scopul seriei de workshop-uri

Seria de workshop-uri naționale constituie componenta centrală a procesului de consultare la nivel național din cadrul Activității 4. Aceasta urmărește construirea, împreună cu reprezentanți ai universităților din România, a **2 – 3 opțiuni de arhitectură pentru un posibil mecanism de evaluare și finanțare instituțională a cercetării**, care să sprijine performanța universităților românești la orizont 2035. Opțiunile construite sunt transpuse ulterior într-un policy brief – **Rezultatul 4.1.2.** al proiectului - Un policy brief cu scenarii privind mecanisme de finanțare a cercetării pe bază de performanță.

Întrebarea strategică centrală în jurul căreia este structurat procesul este:

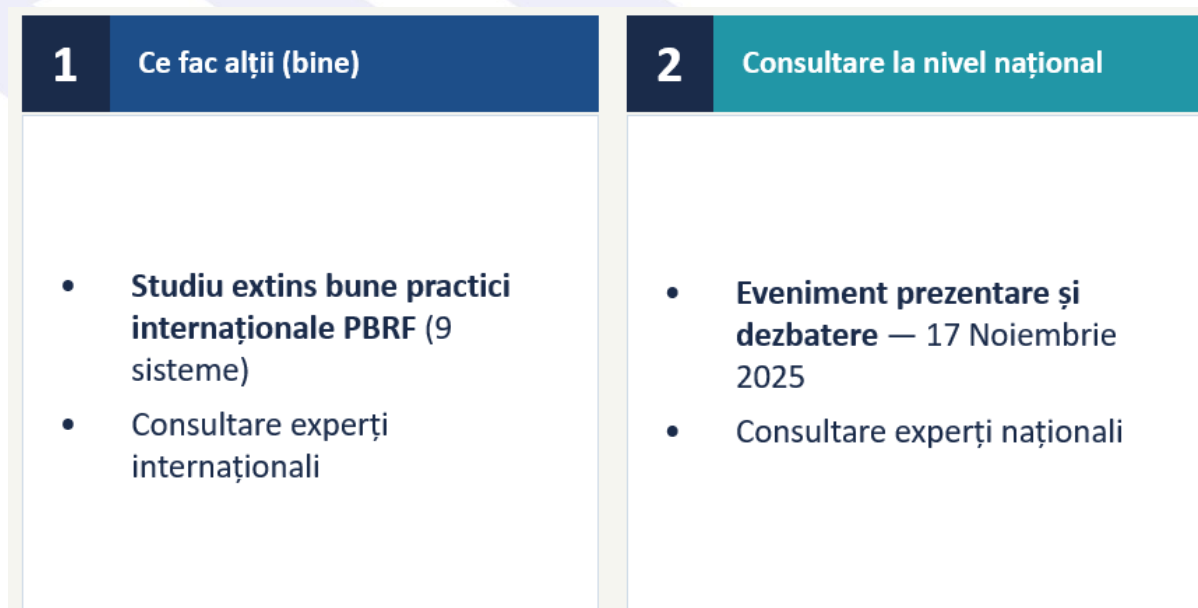
Dacă România ar introduce un mecanism de evaluare și finanțare instituțională a cercetării corelat cu performanța, cum ar trebui să arate acesta pentru ca universitățile să devină actori performanți în cercetare și inovare până în 2035?

1.3. Legătura cu activitățile anterioare (studiu bune practici internaționale, conferința noiembrie 2025)

Seria de workshop-uri se fundamentează pe rezultatele unor activități anterioare desfășurate în cadrul aceluiași proiect:

- **Studiul extins de bune practici internaționale PBRF:** analiză aprofundată a 9 sisteme naționale de evaluare și/sau finanțare a cercetării din state europene (Norvegia, Finlanda, Polonia, Portugalia, Suedia, Austria, Belgia, Regatul Unit, Țările de Jos), completată de interviuri cu experți internaționali de referință în domeniu (Thomas Zacharewicz – JRC/Universitatea din Sevilla; Gunnar Sivertsen – NIFU Norvegia; Alis Oancea – Universitatea Oxford; Lauritz Holm Nielsen – Universitatea Aarhus).
 - Versiunea 1 a studiului este disponibilă public la adresa: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17625033>.
 - Versiunea 2 a studiului, care înglobează și rezultatele interviurilor realizate cu experții internaționali (a se vedea al treilea punct din prezenta listă) este disponibilă public la adresa: <https://peo-intl.uefiscdi.ro/document/8285-Studiu-extins-cu-bune-pr-rmanta-in-institutiile-d.pdf>
- **Consultare la nivel național**, realizată prin:
 - **evenimentul de prezentare și dezbateri** (17 noiembrie 2025) - eveniment național de prezentare a rezultatelor studiului și de dezbateri cu experți și reprezentanți ai comunității academice din România, ale cărui concluzii au contribuit la dezvoltarea designul-ui workshop-urilor și
 - **consultarea experților naționali** (septembrie - decembrie 2025), care a contribuit la validarea și ajustarea inputurilor utilizate în cadrul workshop-urilor.

2. Obiective

2.1. Obiectiv general

Obiectivul general al seriei de workshop-uri naționale este de a construi, împreună cu reprezentanți ai universităților din România, **2 - 3 opțiuni de arhitectură pentru un posibil mecanism de evaluare și finanțare instituțională a cercetării**, care să sprijine performanța universităților românești la orizont 2035.

2.2. Obiective specifice pe sesiuni / etape de lucru

Fiecare etapă a workshop-ului urmărește obiective specifice care se construiesc progresiv:

- **Etapă 1 – Context și înțelegere comună:** Identificarea și validarea în cadrul fiecărui workshop a 4 - 6 afirmații reprezentative despre situația actuală a cercetării în universitățile din România, pe baza cărora să se construiască o înțelegere comună a punctului de plecare.
- **Etapă 2 – Factorii schimbării:** Identificarea și analiza a 4 - 6 factori (tendințe și mega-trenduri) care vor influența cercetarea universitară până în 2035, inclusiv direcția probabilă de evoluție a fiecăruia și implicațiile pentru sistemul de cercetare.
- **Etapă 3 – Scenariul inerțial 2035:** Cristalizarea unui scenariu inerțial – o imagine comună a ceea ce s-ar putea întâmpla dacă nu sunt introduse schimbări majore în sistem – structurat pe 5 dimensiuni:
 - poziționare strategică,
 - finanțare,
 - evaluare,
 - carieră în cercetare,
 - inovare și impact societal.
- **Etapă 4 – Aspirații și direcții de transformare:** Definirea 5 - 7 direcții majore de transformare a cercetării universitare până în 2035, formulate ca afirmații concrete și ambițioase, ancorate în factorii de schimbare identificați anterior.
- **Etapă 5 – Obiective de sistem:** Transpunerea aspirațiilor în obiective de sistem sau direcții de acțiune la nivel macro care leagă viziunea de componentele de design ce urmează a fi explorate.
- **Etapă 6 – Design modular și arhitectură de sistem:** Construirea și discutarea a 2 - 3 scenarii coerente de arhitectură a unui sistem de evaluare și finanțare, pornind de la componentele de design inspirate din bunele practici internaționale.

3. Fundamente metodologice

3.1. Abordarea participativă (model SCOPE) și orientată spre viitor (metodologie foresight)

Procesul de proiectare și planificare a workshop-urilor a fost fundamentat pe **cadrul metodologic SCOPE** (*Start with what you value, Context considerations, Options for evaluating, Probe deeply, Evaluate your evaluation*), dezvoltat de Grupul de Evaluare a Cercetării al Rețelei Internaționale a Societăților de Management al Cercetării (INORMS). SCOPE reprezintă un model în cinci etape destinat planificării modelelor de evaluare a cercetării, într-o manieră responsabilă, oferind un ghid practic pentru derularea unui astfel de proces¹. Cadrul pornește de la clarificarea valorilor și a scopului evaluării, continuând cu analiza contextului, identificarea opțiunilor metodologice, aprofundarea criteriilor și mecanismelor de evaluare și, în final, cu meta-evaluarea procesului în sine².

Relevanța cadrului SCOPE în contextul prezentei serii de workshop-uri rezidă în orientarea sa fundamentală: orice sistem de evaluare a cercetării trebuie să fie conceput pornind de la valorile și obiectivele pe care urmărește să le susțină, și nu de la instrumentele sau indicatorii disponibili. Această perspectivă este reflectată în structura procesului participativ propus, care include clarificarea aspirațiilor și a obiectivelor de sistem (Etapile 4 și 5) înainte de a aborda componentele tehnice de design modular (Etapa 6), asigurând astfel coerența dintre valorile exprimate de comunitatea academică și arhitectura modelului de mecanismului de finanțare și evaluare ce urmează a fi propus.

Workshop-urile utilizează, de asemenea, o **abordare participativă și orientată spre viitor**, bazată pe metode din domeniul **foresight** (studii prospective), care este compatibilă cu metodologia SCOPE. Studiile prospective reprezintă o combinație între anticipare și identificarea potențialului de influențare a viitorului. Acestea vizează orizonturi de timp mai lungi, în care sunt posibile transformări structurale, și se realizează participativ pentru a integra perspective multiple și a valorifica capacitatea grupurilor de a genera idei noi.

Logica procesului metodologic integrează elemente de **foresight** și **design de sistem**, structurate în șase etape progresive care acoperă: realitatea prezentă, forțele schimbării, viitorul probabil (inercial), viitorul dorit (aspirațional), obiectivele de sistem și, în final, arhitectura de sistem.

Procesul este unul **iterativ**, fiecare etapă construind pe rezultatele celei anterioare, de la analiza situației actuale către definirea unor opțiuni concrete de design al mecanismelor de finanțare și evaluare a cercetării.

3.2. Modul de lucru

Procesul este dezvoltat în baza următoarelor abordări cheie:

¹ <https://inorms.net/scope-framework-for-research-evaluation/>

² Această ultimă etapă (meta-evaluarea modelului) se realizează după pilotarea modelului de evaluare și care nu face parte din abordarea cu privire la derularea celor 5 workshop-uri naționale, nefiind relevantă în acest context.

- **Co-creare:** Opțiunile de arhitectură sunt construite împreună cu reprezentanții comunității academice, nu propuse de sus în jos, iar procesul valorifică diversitatea perspectivelor.
- **Iterativitate:** Fiecare etapă produce outputuri care servesc drept inputuri pentru etapa următoare, asigurând coerența internă a procesului și progresia logică de la diagnoză la design.
- **Fundamentare empirică:** Toate inputurile de lucru (liste de afirmații, carduri ale factorilor schimbării, componente de design) sunt fundamentate pe analiza documentară și pe interviurile cu experți, asigurând ancorarea discuțiilor în evidențe și practici validate internațional.
- **Explorare, nu consens prescriptiv:** Scopul workshop-urilor nu este obținerea unui consens imediat, ci explorarea opțiunilor, a tensiunilor și a implicațiilor acestora. Evaluarea și finanțarea sunt tratate ca instrumente de orientare a comportamentelor și dezvoltării instituționale, nu ca scopuri în sine.
- **Diferențiere instituțională:** Procesul acceptă și valorifică diferențierea instituțională, reflectată în misiunile diferite ale universităților participante.

3.3. Surse de fundamentare

Metodologia workshop-urilor este fundamentată pe un set riguros de evidențe și constatări. Principalele surse utilizate în construirea conținutului celor 5 workshop-uri sunt:

- **Analiza a 9 mecanisme europene de evaluare și/sau finanțare a cercetării**, incluzând sisteme din Norvegia, Finlanda, Polonia, Portugalia, Suedia, Austria, Belgia (Flandra), Regatul Unit și Țările de Jos. Studiul extins de bune practici internaționale PBRF examinează modul de concepere al mecanismelor PBRF, principiile și obiectivele acestora, structura proceselor de evaluare, indicatorii utilizați, efectele observate în timp și lecțiile învățate.
- **Interviuri cu experți internaționali** în domeniul evaluării și finanțării cercetării: Thomas Zacharewicz (expert JRC, Universitatea din Sevilla), Gunnar Sivertsen (Research Professor Emeritus, NIFU Norvegia), Alis Oancea (Professor of Philosophy and Research Policy, Universitatea Oxford) și Lauritz Holm Nielsen (Rector Emeritus, Universitatea Aarhus).
- **Rezultatele evenimentului național** de prezentare și dezbateră din noiembrie 2025 și ale consultării experților naționali, care au contribuit la ajustarea inputurilor și la identificarea specificităților contextului românesc.

4. Designul seriei de workshop-uri

4.1. Structura generală a seriei (număr de evenimente, locații, calendar)

Seria este compusă din **5 workshop-uri naționale**, organizate în **5 locații diferite**, găzduite de 5 universități din țară, în intervalul **aprilie - mai 2026**:

1	București 29 aprilie 2026	Universitatea din București
2	Cluj-Napoca 6 mai 2026	Universitatea Babeș-Bolyai
3	Timișoara 7 mai 2026	Universitatea de Vest din Timișoara
4	Iași 13 mai 2026	Universitatea Alexandru Ioan Cuza din Iași
5	Craiova 28 mai 2026	Universitatea din Craiova

Fiecare workshop are o durată de aproximativ o zi de lucru și urmează aceeași arhitectură metodologică, asigurând comparabilitatea, dar și agregarea rezultatelor.

4.2. Participanți și criterii de selecție / reprezentativitate

Workshop-urile sunt dedicate **reprezentanților universităților**, cu experiență relevantă în activitatea de cercetare și / sau managementul acesteia și **ai sistemului de cercetare România**, inclusiv consiliilor naționale de evaluare și finanțare a cercetării.

Locațiile selectate pentru derularea celor 5 workshop-uri asigură o acoperire cât mai largă la nivel național și urmăresc implicarea unui număr cât mai mare de actori relevanți din partea tuturor tipurilor de universități.

Procesul de diseminare a evenimentului a acoperit, de o manieră exhaustivă:

- Universitățile din România, la nivel de rectori și prorectori de cercetare;
- Membrii CNADTCU;
- Membrii ARACIS;
- Membrii grupului de lucru pentru metodologia privind finanțarea cercetării științifice universitare din cadrul instituțiilor de învățământ superior de stat;
- Membrii CNFIS;
- Membrii CCCDI, CNCS, CNSPIS.

Persoanele vizate au posibilitatea de a alege să participe în oricare dintre cele 5 locații.

4.3. Principii de facilitare

Procesul de facilitare urmărește crearea unui **spațiu structurat de reflecție și consultare**, în care participanții să poată explora opțiuni, tensiuni și implicații. Facilitarea respectă principiul neutralității față de opțiunile discutate și asigură participarea echilibrată a tuturor membrilor grupului. Regulile dialogului stabilite pentru fiecare sesiune prevăd:

- focalizarea pe obiectivul etapei,
- atitudine constructivă și concizie în exprimare,
- orientarea spre viitor mai mult decât spre trecut, și
- acceptarea faptului că explorarea opțiunilor primează față de atingerea unui consens imediat.

5. Arhitectura unui workshop

5.1. Etapa 1 – Construirea înțelegerii comune a situației actuale

Durată: 30 de minute | **Format:** Individual, apoi dezbateri în grup

Etapa are ca obiectiv construirea unei înțelegeri comune privind situația actuală a cercetării în universitățile din România, pornind de la o bază factologică structurată și validată anterior de echipa de organizare. Outputul urmărit constă în 4 - 6 afirmații comune, agreate colectiv de participanți, care să reflecte realitatea sistemului din perspectiva experienței directe a acestora.

Participanții primesc o **fișă individuală** conținând **15 afirmații** despre contextul actual al cercetării universitare din România, structurate pe trei categorii:

- **puncte forte** (de exemplu: existența unor insule de excelență și a unor capacități consolidate de cercetare; experiența acumulată în competiții și colaborări internaționale, inclusiv în cadrul alianțelor universitare europene; deschiderea față de noile tendințe în evaluarea cercetării),
- **provocări** (de exemplu: asigurarea unui nivel de finanțare suficient, predictibil și funcțional pentru cercetare; brain drain și fragilitatea carierelor de cercetare; colaborarea redusă cu mediul economic și valorificarea limitată a rezultatelor cercetării; consolidarea resursei umane și a masei critice la nivelul sistemului) și
- **oportunități** (de exemplu: existența unei ferestre de evoluție pentru evaluarea cercetării; fondurile europene și participarea la programe europene ca sursă de modernizare; existența unor instrumente care pot fi dezvoltate în direcția unei finanțări instituționale mai consistente).

Input-ul complet aferent etapei 1 se regăsește în Anexa 2.1. a prezentei metodologii.

Procesul se desfășoară în trei pași succesivi. În primul pas (5–7 minute, individual), fiecare participant parcurge lista de afirmații și marchează, pentru fiecare, una dintre următoarele opțiuni: bifă (acord din perspectiva propriei experiențe), X (dezacord sau afirmație parțial adevărată) sau post-it (element important care lipsește sau completări relevante). În al doilea pas (5 minute), rezultatele marcajelor individuale sunt centralizate la nivelul mesei de lucru de către facilitatorul de grup. În al treilea pas (10 - 15 minute), are loc o discuție structurată în jurul celor mai semnificative afirmații – cele care au generat cel mai ridicat grad de acord, dar și cele care au suscitac dezacord sau au primit completări relevante prin post-it-uri.

Outputul final al etapei, prezentat în plen, constă în **4 - 6 afirmații validate colectiv** despre situația actuală a cercetării universitare.

5.2. Etapa 2 – Identificarea factorilor schimbării

Durată: 35 – 40 de minute | **Format:** Individual, lucru la masă, prezentare în plen

Etapa urmărește identificarea principalelor tendințe și mega-trenduri care vor influența cercetarea universitară la orizont 2035, precum și analiza direcției probabile de evoluție a acestora și a implicațiilor pe care le pot genera pentru sistemul de cercetare din universitățile românești. Outputul etapei constă în **4 - 6 factori ai schimbării**, însoțiți de direcțiile lor probabile de evoluție și de implicațiile documentate pentru cercetarea universitară.

Participanții primesc o listă de 10 factori ai schimbării (megatrenduri și tendințe relevante la nivel global și european). Procesul se desfășoară în trei pași. În primul pas (5 minute, individual), fiecare participant selectează maximum 3 factori pe care îi consideră cei mai relevanți pentru evoluția cercetării universitare până în 2035 și are posibilitatea de a adăuga, prin cardul joker, un factor important care nu se regăsește în lista propusă. Facilitatorul de grup agregă rezultatele și lipește pe flipchart primii 3 cei mai votați factori.

Input-ul complet aferent etapei 2 se regăsește în Anexa 2.2.a și Anexa 2.2.b a prezentei metodologii.

În al doilea pas (20 de minute, la masa de lucru), grupul dezbate direcția probabilă de evoluție până în 2035 și consecințele pentru cercetarea din universitățile românești în cazul în care acel factor evoluează în direcția identificată. Outputul lucrului la masă este structurat tabelar, pe 2 coloane: factor ales și implicații pentru cercetarea universitară.

În al treilea pas (10 minute, în plen), fiecare masă prezintă pe scurt factorii identificați și implicațiile asociate (aproximativ 2 minute per masă). Apoi (în 5 minute) outputul colectiv al etapei fiind consemnat pe flipchart în 4 - 6 rânduri corespunzătoare factorilor agregați.

5.3. Etapa 3 – Scenariul inerțial 2035

Durată: 30 de minute | **Format:** Prezentare în plen, reacție individuală, convergență în plen

Etapă explorează, prin intermediul unui **scenariu inerțial dezvoltat anterior** (input etapă 3), modul în care ar putea arăta cercetarea universitară din România în 2035 dacă nu sunt introduse schimbări majore în sistem. Scenariul reprezintă o intersecție între extrapolarea contextului actual și direcțiile probabile ale factorilor schimbării identificați în etapa anterioară. Obiectivul etapei este **cristalizarea rapidă a unei imagini comune** asupra acestui viitor de inerție, ca punct de referință față de care scenariul aspirațional va fi conturat în etapa următoare.

Scenariul inerțial este structurat pe **5 dimensiuni**:

- (D1) Poziționarea strategică a universităților – decalaj față de sistemele europene care crește într-un ritm mai rapid;
- (D2) Finanțarea cercetării – resurse limitate distribuite fragmentat, fără posibilitatea de a crea masă critică;
- (D3) Evaluarea cercetării – schimbare lentă, insuficient articulată cu obiectivele de performanță;
- (D4) Cariera în cercetare – brain drain accelerat;
- (D5) Inovarea și impactul societal – cercetare în ecosisteme hibride, intersectoriale, cu creșterea interdisciplinarității, dar fără mecanisme consolidate de transfer.

Procesul se desfășoară în trei pași. În primul pas (5 minute, în plen), facilitatorul prezintă rapid setul de afirmații inerțiale structurate pe cele 5 dimensiuni.

Input-ul complet aferent etapei 3 se regăsește în Anexa 2.3 a prezentei metodologii.

În al doilea pas (10 minute, individual), fiecare participant marchează fiecare afirmație cu unul dintre cele trei simboluri: bifă (plauzibil, recunosc tendința din propria experiență), X (nu cred că este probabil / exagerat) sau semnul exclamării (chiar mai grav / de amploare mai mare decât ce este descris).

În al treilea pas (15 minute, în plen), sunt discutate reacțiile individuale, cu focalizare pe afirmațiile care au generat cele mai puternice reacții sau cele mai mari divergențe de opinie. Etapa se încheie cu o tranziție explicită care marchează trecerea către etapa aspirațională: „Acesta este 2035-ul în care nu facem nimic diferit. Acum întrebarea se schimbă: cum ar arăta 2035-ul pe care ni-l dorim?”

5.4. Etapa 4 – Aspirații și direcții de transformare

Durată: 50 de minute | **Format:** Lucru la mese, prezentare în plen, formulare viziune colectivă

Etapă urmărește definirea **scenariului aspirațional 2035** pentru cercetarea universitară din România, prin identificarea direcțiilor majore de transformare pe care participanții le consideră dezirabile, fezabile și necesare. Obiectivul etapei este formularea a **5 - 7 direcții de transformare**, exprimate ca afirmații concrete și ambițioase la prezentul anului 2035, structurate pe cele 5 dimensiuni și ancorate în factorii de schimbare identificați anterior.

Participanții primesc, ca materiale de lucru, exemple de aspirații pentru fiecare dimensiune, cu rol orientativ (nu prescriptiv). Inputul pentru această etapă este, de asemenea, structurat pe cele 5 dimensiuni discutate în etapa anterioară, pentru a asigura continuitatea procesului și construirea progresivă și de o manieră coerentă a rezultatului final.

- (D1) Poziționarea strategică a universităților
- (D2) Finanțarea cercetării
- (D3) Evaluarea cercetării
- (D4) Cariera în cercetare
- (D5) Inovarea și impactul societal

Input-ul complet aferent etapei 4 se regăsește în Anexa 2.4 a prezentei metodologii.

Procesul se desfășoară la mese de lucru: fiecare grup, după ce parcurge afirmațiile propuse de echipa de experți (5 minute) și formulează 1 - 2 aspirații pentru fiecare dimensiune, exprimate la prezentul anului 2035 (20 de minute).

Fiecare masă prezintă în plen rezultatul discuțiilor de la masă (15 minute în total), care sunt consemnate și agregate la nivel de sală.

Etapă se finalizează cu formularea colectivă a unei Viziuni 2035 – o afirmație sintetică, ambițioasă și împărtășită, care descrie poziția dezirabilă a universităților românești în peisajul european al cercetării (10 minute maximum).

5.5. Etapa 5 – Obiective ale unui sistem de evaluare și finanțare

Durată: 20 de minute | **Format:** Dezbateri în plen

Etapă 5 transpune aspirațiile și viziunea formulate în etapa anterioară în **obiective de sistem** - direcții de acțiune la nivel macro, neoperaționale, care leagă viziunea de componentele de design ce urmează a fi explorate în etapa finală. Obiectivele de sistem reprezintă „stâlpii” viziunii și furnizează criteriile de coerență față de care scenariile de arhitectură din Etapa 6 vor fi evaluate și testate.

Procesul se desfășoară în plen, prin dezbateri facilitată: pornind de la aspirațiile agregate și de la viziunea formulată colectiv, participanții identifică împreună care sunt obiectivele majore care susțin această viziune (nu obiective operaționale sau indicatori, ci direcții de acțiune la nivel de sistem), de exemplu: creșterea predictibilității finanțării; recunoașterea diversității contribuțiilor; stimularea retenției cercetătorilor; orientarea cercetării spre nevoile societății și economiei.

Outputul etapei alimentează direct logica Etapei 6, în care scenariile de arhitectură sunt construite și testate tocmai față de aceste obiective.

5.6. Etapa 6 – Design modular și arhitectură de sistem

Durată: 90 de minute | **Format:** prezentare input, vot mentimeter
în paralel cu dezbateri în plen

Etapa urmărește construirea și testarea unor **scenarii coerente de arhitectură pentru un sistem de evaluare și finanțare instituțională a cercetării**, prin combinarea unor componente de design inspirate din bunele practici internaționale. Este etapa cu cel mai ridicat grad de complexitate metodologică și produce principalele outputuri ale workshop-ului, care vor alimenta procesul de sinteză și elaborarea policy brief-ului.

Etapa începe cu **o prezentare PPT realizată în plen**, de către coordonatorul Activității 4, cu privire la principalele tipuri de sisteme PBRF identificate în *Studiul extins de pune practivi PBRF*, inclusiv prin detalierea componentelor de sistem și a avantajelor și dezavantajelor identificate în analiza documentară și în discuțiile purtate cu experții internaționali și naționali.

În paralel, participanții primesc și un material de documentare, ce conține componentele de sistem, explicațiile aferente și exemple din cele 9 state analizate.

Componentele de design sunt organizate pe **11 dimensiuni**, prezentate participanților sub formă de carduri față-verso:

- **Modul de evaluare** (A/B/C): bazat pe indicatori; peer review; mixt
- **Tipul indicatorilor / criterii** (1–10): publicații, citări, finanțare atrasă, doctorat, internaționalizare, inovare, impact societal, resurse umane, infrastructură
- **Modul de alocare a finanțării** (11–14): formulă automată; formulă ponderată; acorduri instituționale; formulă cu componentă strategică
- **Miza financiară** (15–17): mică (5–10%); moderată (10–25%); mare (peste 25%)
- **Ciclul de evaluare** (18–21): anual; 2–3 ani; 4–6 ani; 7–10 ani sau mai mult
- **Nivelul evaluării** (26–28): universitate; facultate/departament; grupuri de cercetare
- **Normalizarea pe discipline** (29–32): fără normalizare; indicatori diferențiați pe discipline; bibliometrie normalizată; clasificarea canalelor de publicare
- **Date și infrastructură** (33–36): CRIS național; date bibliometrice internaționale; baze de date disciplinare; colectare de date specifică
- **Consecințele evaluării** (37–38): cu consecințe financiare directe; fără consecințe financiare directe

- **Selectivitatea evaluării** (39–40): evaluarea întregii producții; evaluare selectivă a rezultatelor

Input-ul complet aferent etapei 6 se regăsește în Anexa 2.5 a prezentei metodologii.

Inputul pentru Etapa 6 include, un **chestionar Mentimeter** prin care participanții își exprimă preferințele individuale cu privire la componentele de sistem, în timpul dezbaterii în plen.

Fiecare dintre cele 11 componente este discutată cu participanții, iar cele mai alese opțiuni, împreună cu argumentele prezentate în sală sunt notate.

Outputul Etapei 6 constă în **2 - 3 scenarii de arhitectură de sistem**, cu componentele de design documentate, implicațiile și tensiunile identificate și rezultatul votului final, care reprezintă unul dintre output-urile esențiale pentru sinteza comună a rezultatelor celor 5 workshop-uri și elaborarea policy brief-ului.

6. Metode și instrumente de lucru

Capitolul prezintă ansamblul metodelor și instrumentelor utilizate în cadrul workshop-urilor naționale, care au fost selectate și combinate în mod deliberat pentru a asigura participarea activă a tuturor actorilor implicați, valorificarea diversității perspectivelor și generarea unor outputuri structurate, comparabile între locații și valorificabile în elaborarea policy brief-ului final. Metodele descrise mai jos nu funcționează independent, ci sunt integrate într-o arhitectură metodologică unitară, în care fiecare instrument este calibrat în raport cu obiectivele etapei în care este aplicat și cu tipul de output urmărit.

6.1. Lucrul în grupuri (mese de lucru)

Formatul principal de lucru al workshop-urilor este cel al **meselor de lucru**, utilizând grupuri mici de participanți, constituite la începutul fiecărui workshop. Alegerea acestui format răspunde unui principiu metodologic fundamental al abordării participative: deciziile de sistem de calitate sunt rezultatul interacțiunii dintre perspective multiple, nu al deliberării individuale sau al pozițiilor exprimate exclusiv în plen.

Fiecare masă de lucru reunește un număr limitat de participanți, asigurând condițiile necesare pentru o dezbateră autentică, în care fiecare voce are posibilitatea de a fi auzită și integrată. Lucrul în grupuri mici permite, de asemenea, aprofundarea unor aspecte care, în format de plen, ar rămâne la nivelul enunțurilor generale. Rezultatele discuțiilor de la fiecare masă sunt consemnate pe suporturi structurate (fișe de lucru, template-uri de scenariu, flipchart-uri) și prezentate ulterior în plen, asigurând astfel atât diversitatea perspectivelor, cât și convergența spre concluzii comune.

Fiecare masă de lucru beneficiază de prezența unui **facilitator de grup dedicat**, responsabil cu ghidarea discuției conform procedurii etapei în curs, cu respectarea timpilor alocăți, cu asigurarea participării echilibrate a membrilor grupului și cu captarea fidelă a rezultatelor.

Facilitatorii operează pe baza unor proceduri detaliate pentru fiecare etapă, care includ instrucțiuni precise privind succesiunea pașilor, întrebările de facilitare recomandate și formatul de consemnare a rezultatelor. Omogenitatea procedurii de facilitare între mese este esențială pentru asigurarea comparabilității outputurilor și pentru calitatea sintezei ulterioare.

6.2. Materiale structurate de lucru (fișe, scenarii, grile comparative)

Fiecare etapă a workshop-ului este susținută de **materiale de lucru dedicate**, concepute și produse de echipa de experți dedicată din cadrul activității. Acestea reprezintă unul dintre elementele de diferențiere metodologică ale procesului: participanților nu li se solicită să genereze inputuri de la zero, ci să reacționeze, să selecteze, să completeze și să rafineze un set de afirmații, carduri și template-uri fundamentate pe analiza documentară și pe consultările anterioare. Această abordare asigură ancorarea discuțiilor în evidențe validate și optimizează utilizarea timpului limitat disponibil în cadrul fiecărei sesiuni.

Materialele structurate de lucru includ:

- **Lista de afirmații privind contextul actual (Etapa 1)** – un set de 15 afirmații despre situația cercetării universitare din România, structurate pe trei categorii (puncte forte, provocări, oportunități), elaborate pe baza analizei documentare și a consultărilor cu experți naționali. Afirmațiile sunt formulate deliberat în registrul experienței directe, pentru a facilita marcarea rapidă a acordului sau dezacordului de către participanți.
- **Cardurile factorilor schimbării (Etapa 2)** – un set de 10 carduri reprezentând megatrenduri și tendințe relevante pentru evoluția cercetării universitare la orizont 2035, însoțite de carduri joker, destinate adăugării unor factori neincluși în lista predefinită. Fiecare card prezintă factorul și direcția sa probabilă de evoluție, servind ca punct de plecare pentru analiza implicațiilor la nivelul grupului.
- **Afirmațiile cu privire la scenariul inerțial (Etapa 3)** – un set de afirmații care descriu evoluția probabilă a sistemului de cercetare universitară în absența unor intervenții majore, structurate pe cele 5 dimensiuni de analiză (poziționare strategică, finanțare, evaluare, carieră în cercetare, inovare și impact societal). Afirmațiile sunt construite prin extrapolarea tendințelor actuale și a factorilor schimbării identificați anterior și sunt folosite pentru a genera reacții din partea participanților (de ex.: de validare, nuanțare sau contestare).
- **Exemplele de aspirații 2035 (Etapa 4)** – un set de afirmații ilustrative pentru fiecare dintre cele 5 dimensiuni, cu rol orientativ și nu prescriptiv, menite să stimuleze formularea unor aspirații proprii de către participanți și să ancoreze discuția în obiectivele etapei.
- **Material de documentare detaliat cu componentelor de design modular (Etapa 6)** – un document care acoperă cele 11 dimensiuni de design ale unui sistem PBRF, pentru fiecare fiind prezentate opțiunile existente, descrierea sau explicarea acestora și exemple din sistemele naționale analizate în studiul de bune practici internaționale.

Documentul este utilizat de participanți pentru votul realizat prin intermediul instrumentului Mentimeter.

Toate materialele sunt proiectate pentru a oferi suficientă structură cu scopul ghidării discuțiilor și asigurării comparabilității outputurilor între mese și între workshop-uri, fără a limita sau prescrie concluziile participanților.

Materiale finale se regăsesc în Anexa 2 a acestei metodologii.

6.3. Instrumentul Mentimeter – utilitate și etape în care este aplicat

Mentimeter este o platformă digitală de interacțiune în timp real, care permite colectarea rapidă și vizualizarea instantanee a răspunsurilor individuale ale participanților la un eveniment, prin intermediul dispozitivelor mobile personale. În cadrul workshop-urilor, Mentimeter este utilizat ca instrument complementar lucrului în grupuri, cu scopul de a captura preferințele și opiniile individuale ale participanților înainte ca acestea să fie influențate de dinamica dezbaterii de grup.

Instrumentul este aplicat în cadrul **Etapei 1**, anterior deschiderii lucrului la mese, și în cadrul **Etapei 6**, în paralel cu dezbateră în plen, sub forma unui **chestionar structurat** prin care fiecare participant își exprimă individual preferințele. Rezultatele sunt vizualizate în timp real pe ecranul din sală, oferind o imagine agregată a distribuției preferințelor individuale înainte de dezbateră și constituind un input transparent și neinfluențat pentru discuțiile ulterioare la mese.

Utilizarea Mentimeter în această etapă răspunde unei nevoi metodologice specifice, și anume: în orice grup de deliberare, există riscul ca opiniile individuale să fie influențate disproporționat de pozițiile exprimate primele sau de autoritatea formală a unor participanți. Colectarea individuală și anonimă a preferințelor anterior dezbaterii reduce acest risc și asigură că distribuția reală a opiniilor din sală este vizibilă și accesibilă tuturor, inclusiv facilitatorilor. Totodată, datele colectate prin Mentimeter constituie un material documentar suplimentar pentru sinteza inter-workshop-uri, complementar outputurilor calitative ale lucrului la mese.

6.4. Alte metode utilizate: validare input, votul prin puncte și dezbateră în plen

Pe parcursul workshop-ului sunt utilizate mai multe metode complementare de lucru, fiecare calibrat în funcție de obiectivele etapei și de tipul de convergență urmărit.

Validarea inputurilor prin marcaje individuale este utilizată în **Etapetele 1, 2 și 3** și reprezintă o metodă de consultare rapidă a opiniei individuale a fiecărui participant în raport cu un set predefinit de afirmații. Participanții marchează fiecare afirmație cu unul dintre simbolurile stabilite. Metoda combină simplitatea și rapiditatea cu bogăția informațională, deoarece rezultatele marcajelor individuale, centralizate la nivelul mesei, oferă o imagine structurată a gradului de consens și a punctelor de divergență, care ghidează discuția ulterioară.

Dezbateră în plen este utilizată în cadrul fiecărei etape. În etapele 1, 3 și 5, dezbateră este utilizată ca metodă principală utilizată după agregarea voturilor individuale pentru fiecare

masă, cu rolul de a identifica și discuta elementele sau aspectele cele mai votate, dar și eventualele opinii discordante sau completări. În etapele 2 și 4, fiecare masă prezintă sintetic rezultatele proprii, iar facilitatorul de plen identifică convergențele, divergențele semnificative și elementele care necesită clarificare sau aprofundare. Discuțiile în plen sunt purtate în legătură cu aceste aspecte. În etapa 6, dezbateră în plen are loc în paralel cu votul realizat prin Mentimeter și are rolul de a valida perspectiva generală a participanților cu privire la modul în care ar trebui să arate fiecare componentă a unui sistem PBRF.

7. Roluri și responsabilități

7.1. Echipa de organizare

Experții din cadrul proiectului (Activitatea 4) asigură coordonarea întregului proces, inclusiv: elaborarea materialelor metodologice și a inputurilor de lucru, organizarea logistică a evenimentelor, facilitarea în plen, centralizarea și sinteza rezultatelor fiecărui workshop și elaborarea livrabililor finale.

7.2. Facilitatori

Fiecare workshop beneficiază de un coordonator, care este și facilitator de grup și alți 2 facilitatori, responsabili de ghidarea discuțiilor la mesele de lucru, respectarea timpilor alocați fiecărei etape și captarea outputurilor pe fișele structurate. Facilitatorii operează pe baza unor proceduri detaliate pentru fiecare etapă, elaborate de echipa de organizare (*A se vedea secțiunile 5.1 – 5.6 din prezentul document*).

7.3. Universități gazdă

Universitățile gazdă asigură infrastructura necesară desfășurării evenimentelor (sală, echipamente, logistică) și contribuie la mobilizarea participanților relevanți din rândul comunității academice.

7.4. Participanți – așteptări și angajamente

Participanților li se solicită implicare activă pe parcursul întregii zile de lucru, contribuție la discuțiile de grup și în plen, respectarea regulilor dialogului stabilite la deschiderea fiecărei sesiuni și disponibilitate pentru explorarea unor opțiuni și perspective noi, inclusiv a celor care pot genera tensiuni sau dezacorduri constructive.

Persoanele invitate sunt informate în prealabil cu privire la designul workshop-urilor, abordarea participativă și tipurile de contribuții, dar și rezultate așteptate.

8. Procesul de colectare și valorificare a rezultatelor

8.1. Modalități de captare a rezultatelor în cadrul workshop-urilor

Rezultatele fiecărei etape sunt captate prin mijloace complementare:

- fișe individuale (input-uri) completate de participanți,
- output-uri de grup consemnate pe flipchart-uri,
- date colectate prin Mentimeter și
- notițe ale facilitatorilor de grup.

Rezultatele așteptate pentru fiecare workshop sunt: 4 - 6 afirmații validate despre situația actuală (Etapa 1); 4 - 6 factori ai schimbării cu direcții și implicații (Etapa 2); scenariu inerțial 2035 agreeat (Etapa 3); 5 - 7 direcții de transformare și obiective de sistem (Etapele 4 - 5); 2 - 3 scenarii de arhitectură cu implicații documentate și vot final (Etapa 6).

8.2. Sinteza evidențelor colectate și a constatărilor validate și formularea concluziilor

Rezultatele celor 5 workshop-uri sunt colectate, procesate și sintetizate de echipa de experți din cadrul proiectului (Activitatea 4), într-un proces de analiză comparativă, pe de o parte, dar și prin agregare pentru obținerea unui set complet de date care poate fi ulterior analizat pentru a informa policy brief-ul (R 4.1.2).

Scenariile, voturile și conținuturile documentate în cadrul fiecărui workshop sunt integrate și completate prin rezultatele workshop-urilor, asigurând o perspectivă reprezentativă la nivel național.

8.3. Livrabile finale (rapoarte, propuneri de mecanism PBRF)

La finalul fiecărui workshop se va elabora un **raport de eveniment** care va include următoarele secțiuni:

- Informații generale despre eveniment
- Numărul și profilul participanților
- Durata și modul de organizare ale evenimentului
- Activitățile realizate în cadrul workshopului - etape și sinteză rezultate
- Concluziile evenimentului

După încheierea seriei de 5 workshop-uri naționale va fi realizat un **raport comun final**.

Acest raport va informa procesul de elaborare a Policy-brief-ului – Rezultatul 4.1.2. al proiectului, cu propuneri de mecanisme de finanțare a cercetării de tip PBRF, care va conține sinteza opțiunilor și scenariilor rezultate din workshop-uri și recomandări de politică publică relevante pentru contextul românesc.

8.4. Diseminare și consultare mai largă

Rezultatele procesului vor fi diseminate prin canalele de comunicare ale proiectului (peo-intl.uefiscdi.ro) și vor fi puse la dispoziția comunității academice și a factorilor de decizie relevanți, contribuind la facilitarea dezbaterii publice privind reforma mecanismelor de finanțare a cercetării universitare din România.

9. Considerații etice și de confidențialitate

9.1. Consimțământul participanților

Participarea la workshop-uri este voluntară. Participanților li se aduce la cunoștință, la deschiderea fiecărei sesiuni, scopul evenimentului, modul în care vor fi utilizate rezultatele și faptul că acestea vor contribui la elaborarea unui policy brief public.

9.2. Utilizarea datelor și anonimizare (dacă e cazul)

Rezultatele workshop-urilor sunt utilizate exclusiv în scopuri de cercetare și elaborare de politici publice, în cadrul proiectului. Rezultatele sunt valorificate la nivel agregat. Ele nu sunt atribuite nominal contribuțiilor individuale ale participanților în documentele publice rezultate din proces.

Anexe

Anexa 1 – Agenda standard a unui workshop

Agendă Workshop

Universitățile din România în 2035: opțiuni pentru evaluarea și finanțarea cercetării

Obiectiv:

de a construi, împreună cu reprezentanți ai universităților din România, opțiuni de arhitectură pentru un posibil mecanism de evaluare și finanțare instituțională a cercetării, care să sprijine performanța universităților românești, la orizont 2035.

Locații:

- **București, 29 aprilie 2026 – Universitatea din București**, Clădirea administrativă, sala P04, Grădina Botanică Dimitrie Brândză, Șos. Cotroceni nr. 32. Formular înregistrare: <https://brainmap.ro/registration-intl-workshop-a4-2026-04> (Termen limită înscriere: 27 aprilie 2026)
- **Cluj-Napoca, 6 mai 2026 – Universitatea Babeș-Bolyai**, Facultatea de Studii Europene, Corp Central, Sala Nelson Mandela, Strada Emmanuel de Martonne nr. 1. Formular înregistrare: <https://www.brainmap.ro/registration-intl-workshop-a4-cluj-2026-04> (Termen limită înscriere: 4 mai 2026)
- **Timișoara, 7 mai 2026 – Universitatea de Vest din Timișoara**, Institutul pentru Cercetări Avansate de Mediu, Strada Oituz nr. 4. Formular înregistrare: <https://www.brainmap.ro/registration-intl-workshop-a4-UVT-2026-04> (Termen limită înscriere: 4 mai 2026)
- **Iași, 13 mai 2026 – Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași**, Sala Ferdinand, corpul A, Bulevardul Carol I nr. 11. Formular înregistrare: <https://www.brainmap.ro/registration-intl-workshop-a4-lasi-2026-04> (Termen limită înscriere: 11 mai 2026)
- **Craiova, 28 mai 2026 – Universitatea din Craiova**, Strada Alexandru Ioan Cuza 13. Formular înregistrare: <https://www.brainmap.ro/registration-intl-workshop-a4-Craiova-2026-04> (Termen limită înscriere: 26 mai 2026)

8:30-09:00	Înregistrarea participanților
09:00-09:20	Sesiune introductivă - Cuvânt de bun venit - Prezentarea obiectivelor și a modului de lucru
09:20-10:00	Etapa 1 - Context și înțelegerea situației actuale <i>Construirea unei înțelegeri comune privind situația actuală a cercetării în universități (evaluare, finanțare, etc.)</i>
10:00-10:30	Etapa 2 - Factorii schimbării <i>Identificarea principalelor tendințe și factori care vor influența cercetarea în următorii ani și analiza posibilelor implicații ale acestora.</i>
10:30-10:45	Pauză de cafea
10:45-11:15	Etapa 3 - Scenariul inerțial 2035 <i>Explorarea modului în care ar putea evolua sistemul dacă nu sunt introduse schimbări majore.</i>
11:15-12:00	Etapa 4 - Aspirații / Direcții de transformare – Ce viitor ne dorim? <i>Definirea modului în care ne dorim să arate viitorul cercetării în universități.</i>
12:00-12:40	Pauză de prânz
12:40-13:10	Etapa 5 - Obiective ale unui sistem de evaluare și finanțare <i>Transpunerea aspirațiilor în obiective concrete pentru un posibil mecanism de finanțare și evaluare.</i>
13:10-14:30	Etapa 6 - Design modular - arhitectură de sistem I <i>Explorarea diferitelor opțiuni de structurare a unui sistem de finanțare și evaluare, pornind de la bunele practici internaționale privind sisteme de tip PBRF.</i>
14:30-14:45	Pauză de cafea
14:45-16:00	Etapa 6 - Design modular - arhitectură de sistem II <i>Explorarea diferitelor opțiuni de structurare a unui sistem de finanțare și evaluare,</i>

pornind de la bunele practici internaționale privind sisteme de tip PBRF.

Acest workshop utilizează o **abordare participativă și orientată spre viitor**, bazată pe metode din domeniul **foresight**. Procesul este unul iterativ, fiecare etapă construind pe rezultatele celei anterioare, de la analiza situației actuale către definirea unor opțiuni concrete de design a unor mecanisme de finanțare și evaluare a cercetării în universități.

Activitatea se va desfășura în format **interactiv, în grupuri (mese) de lucru**, pe baza unor materiale structurate, pentru a facilita explorarea și combinarea diferitelor opțiuni de design într-un mod colaborativ.

Metodologia Workshopurilor este fundamentată totodată pe rezultatele anterioare ale activității, inclusiv pe analiza în profunzime a 9 mecanisme de evaluare și/sau finanțare a cercetării din state europene, precum și pe interviuri realizate cu experți internaționali în domeniu (detalii: [Studiu bune practici internaționale](#)), și [rezultatele evenimentului](#) de prezentare și dezbateri din Noiembrie 2025.

Acest eveniment este organizat ca parte a Activității 4 din cadrul Proiectului implementat de către **UEFISCDI în parteneriat cu **Ministerul Educației și Cercetării** - [România la Orizont 2030](#): Creșterea relevanței internaționale prin internaționalizarea învățământului superior (finanțat prin Programul Educație și Ocupare).*

Activitatea 4 urmărește să contribuie la demersul de internaționalizare a învățământului superior din România prin derularea unei serii de acțiuni ce urmăresc identificarea de bune practici privind finanțarea cercetării pe bază de performanță (Performance Based Research Funding) din Europa și de la nivel internațional, precum și co-crearea împreună cu reprezentanți ai comunității academice din România a unor propuneri de mecanisme de finanțare pe model PBRF care ar putea fi de interes la nivel național.

Anexa 2 – Fișe / materiale de lucru

A se vedea documentele atașate separat:

- Anexa 2.1_Input Etapa I. Context_Final
- Anexa 2.2.a_Input Etapa II. Factorii schimbării_Final
- Anexa 2.2.b_Input Etapa II. Factorii schimbării - Carduri
- Anexa 2.3_Input Etapa III. Scenariul inerțial_Final
- Anexa 2.4_Input Etapa IV. Scenariul aspirațional_Final
- Anexa 2.5_Input Etapa VI. Componentele unui sistem PBRF_Final

Anexa 3 – Glosar de termeni (relevanți în contextul celor 5 workshop-uri naționale)

Acord de performanță – Contract bilateral încheiat între ministerul de resort și o instituție de învățământ superior, prin care se stabilesc obiective strategice, indicatori de progres și angajamente instituționale pe termen mediu și lung.

Arhitectură de sistem – Configurația de ansamblu a unui mecanism de evaluare și finanțare a cercetării, rezultată din combinarea coerentă a componentelor de design modular (modul de evaluare, tip de indicatori, mod de alocare, miză financiară, ciclul de evaluare etc.).

Brain drain – Fenomenul de migrare a cercetătorilor și a altor categorii de personal înalt calificat către sisteme academice și de cercetare din alte țări, determinat de condiții de muncă, de finanțare sau de carieră mai favorabile în țările de destinație.

Bibliometrie - Un tip de analiză statistică a publicațiilor scrise (cărți, articole). Metodele bibliometrice sunt frecvent utilizate în domeniul bibliotecilor și în științele informării, pentru obținerea de analize cantitative în privința literaturii academice.

Co-creare – Principiu metodologic conform căruia opțiunile de politică publică sau de design instituțional sunt elaborate împreună cu reprezentanții comunității vizate, și nu propuse exclusiv de sus în jos de către autorități sau experți.

CRIS (Current Research Information System) – Sistem informatic național dedicat colectării, stocării și gestionării datelor privind activitatea de cercetare din instituțiile de învățământ superior și din organizațiile de cercetare.

Design modular – Abordare de construire a unui sistem de evaluare și finanțare a cercetării prin selectarea și combinarea unor componente distincte (module), fiecare acoperind o dimensiune specifică a sistemului (modul de evaluare, tip de indicatori, mod de alocare a finanțării, ciclul de evaluare etc.).

Diferențiere instituțională – Recunoașterea și valorificarea faptului că universitățile au misiuni, profiluri și capacități diferite, care justifică aplicarea unor criterii și mecanisme de evaluare și finanțare adaptate, în locul unui tratament uniform.

Factori ai schimbării – Tendințe și mega-trenduri la nivel global, european sau național cu potențial semnificativ de a influența diferite aspecte socio-economice, domenii și procese.

Foresight – Metodologie prospectivă care combină anticiparea evoluțiilor viitoare cu identificarea potențialului de influențare a acestora. Studiile de tip foresight vizează orizonturi de timp mai lungi, în care sunt posibile transformări structurale, și se realizează participativ, pentru a integra perspective multiple și a valorifica capacitatea grupurilor de a genera idei noi.

Masa critică – Concentrarea suficientă de resurse umane, financiare și instituționale într-un domeniu sau într-o instituție de cercetare pentru a genera rezultate semnificative și sustenabile.

Megatrend – Tendință de amploare majoră, cu evoluție pe termen lung, care influențează simultan multiple domenii ale vieții sociale, economice, tehnologice sau instituționale. A se vedea și “Factorii schimbării”.

Mentimeter – Instrument digital de colectare în timp real a răspunsurilor și preferințelor participanților la un eveniment.

Open access – Principiu și practică prin care rezultatele cercetării (publicații, date, software etc.) sunt puse la dispoziția publicului fără restricții de acces sau costuri, promovând transparența, reproductibilitatea și impactul larg al cercetării.

Open science – Mișcare și set de practici care promovează transparența, accesibilitatea și colaborarea în toate etapele procesului de cercetare, incluzând date deschise, publicații în acces deschis, software liber și implicarea publicului larg în cercetare.

PBRF (Performance-Based Research Funding) – Mecanism de finanțare a cercetării în instituțiile de învățământ superior în care alocarea resurselor este condiționată, total sau parțial, de performanța demonstrată în activitatea de cercetare, măsurată prin indicatori cantitativi, evaluare calitativă (peer review) sau o combinație a acestora.

Peer review – Metodă de evaluare a calității cercetării prin intermediul unor paneluri de experți din domeniu, care analizează producția științifică sau performanța instituțională pe baza unor criterii calitative.

Policy brief – Document sintetic de politică publică, destinat factorilor de decizie, care prezintă concluziile unui proces de analiză sau consultare și formulează recomandări concrete, aplicabile.

SCOPE – Cadru metodologic în cinci etape pentru planificarea și realizarea evaluărilor de cercetare într-o manieră responsabilă, dezvoltat de Grupul de Evaluare a Cercetării al Rețelei Internaționale a Societăților de Management al Cercetării (INORMS). Acronimul desemnează cele cinci etape: *Start with what you value* (pornește de la valorile tale), *Context considerations* (analizează contextul), *Options for evaluating* (identifică opțiunile de evaluare), *Probe deeply* (aprofundează) și *Evaluate your evaluation* (evaluează procesul de evaluare în sine).

Transfer de cunoaștere – Proces prin care rezultatele cercetării universitare sunt valorificate de actori externi sistemului academic (mediul economic, administrația publică, societatea civilă etc.), contribuind la inovare, dezvoltare regională și impact societal.